

THE GERMAN CULTURAL INSTITUTE

Branch of the Goethe-Institut

presents

RAINER VON ZASTROW

Piano

and

THE PRO MUSICA STRING ORCHESTRA

Bangkok • AUA Auditorium

20th December, 1965

THE PRO MUSICA STRING ORCHESTRA

Conductor: Phillip Wood

1st Violin

M.L. Usni Pramoj
Phairoj Duriyankasetha
Smaisart Snidvongs
Pojana Nagavachara
Rabin B. Silpa
Suwan Vichairatana

2nd Violin

Cherd Hutavathana
Praxum Pittisanti
Thawat Phairoj
Suthin Srinarong
R. Koetting
Suk Sae Ung

Viola

Narong Maneekhao
Mit Pramuanvorachat
Duncan MacIntosh
Prasert Chongrungruang

Violoncello

Prof. Kamtorn Snidvongs
Aree Sukagesa
Prachuab Bhandhumachinda

Doublebass

Kamnoon Somyavongsasuk

PROGRAMME

WOLFGANG AMADEUS MOZART • 1756 — 1791

Nine Variations on a Minuet by Duport, K.V. 573

ไวโอลิน อมาเดอุส โมตสาร์ท คีตกวีชาวออสเตรียผู้แต่งเพลงที่จะบรรเลงประเดิมเป็นบทแรกในรายการบรรเลงกันนี้เป็นอัจฉริยภาพที่ล้ำค้ำยิ่งในโลกของการดนตรีชั้นสูงของยุโรปในยุคที่เรียกกันว่า “ยุคคลาสสิก” (ประมาณ ค.ศ. ๑๗๕๐ ถึง ๑๘๒๗) โมตสาร์ทสามารถเล่นเปียโนได้ตั้งแต่อายุ ๕ ขวบและพอ ๕ ขวบก็เริ่มแต่งเพลงวงดนตรีชั้นสูงในรั้ววังเจ้านายในยุโรปสมัยนั้นจึงตื่นเต็นเลื่องลือกันนัก โมตสาร์ทแต่งเพลงได้รวดเร็วฉับไวและไพเราะน่าฟังได้ง่ายจึงเป็นที่นิยมกันอย่างยิ่งในหมู่นักฟังทุกวัยตลอดมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ “คูปอร์ต์ แวริเอชัน” ที่จะบรรเลงประเดิมนี้ เป็นบทเพลงอันดับที่ ๕๗๓ ของโมตสาร์ท (ตามบัญชีผลงานแต่งก่อนแต่งหลังที่ศาสตราจารย์เกอเซิล นักประวัติศาสตร์ทางดนตรีรวบรวมไว้) “แวริเอชัน” เป็นลักษณะเพลงแบบฉบับลักษณะหนึ่งซึ่งบรรดาคีตกวีนิยมนำเอาทำนองเพลงที่คีตกวีผู้อื่นแต่งไว้ก่อนแล้ว มาเป็นทำนองหลัก (Theme) ในทำนองโมตสาร์ท “ขอยืม” ทำนองเพลงฉบับระบำพื้นเมือง “มินูเอ็ต” ซึ่งคูปอร์ต์ (1749-1819) คีตกวีและปรมาจารย์ทางซอเชลโล่ชาวฝรั่งเศสสมัยเดียวกันมาเป็นทำนองหลัก แล้วแต่งเติมให้พิศดาร “แปร” แจก “ลูก” ออกไป ๘ “ลูก” (Variations) โดยกำหนดให้บรรเลงต่อเนื่องกันตลอดไป.

BELA BARTOK • 1881 — 1945

Fifteen Hungarian Peasant Songs

เบล่า บาร์ต็อก คีตกวีชาวฮังการีคนหนึ่งเป็นคีตกวีที่สำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน บาร์ต็อกแต่งเพลงขึ้นจากเพลงฮังการีดั้งเดิมด้วยหลักวิชาสมัยใหม่ได้ผลดีมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งในศาสตร์วิชาดนตรี ซึ่งน่าจะสะกิดกระตุ้นให้ไทยเราหันไปศึกษาเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นเมืองของเรามากขึ้น เพราะบาร์ต็อกพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าคีปดนตรีพื้นเมืองนั้นมีคุณค่าที่จะศึกษาและใช้หลักวิชาส่งเสริมยิ่งนัก คีตกวีฮังการีผู้ยิ่งใหญ่อีกท่านหนึ่งคู่กันกับบาร์ต็อกคือ โซลทอน โคดัยย์ (Zoltán Kodály) ซึ่งปัจจุบันเป็นนายกสมาคมอนุรักษ์เพลงพื้นเมืองนานาชาติเอง ก็ได้ให้ความสนใจและความห่วงใยทางเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นเมืองของเรา บทเพลงเปียโนที่บาร์ต็อกแต่งไว้นั้นมีชื่อเสียงที่สุดคือชุด “มิโครคอสมอส” (Mikrokosmos, 1935).

ROBERT SCHUMANN • 1810 — 1856

Carnaval, Opus 9

No 1	Preambule	No 11	Chiarina
No 2	Pierrot	No 12	Chopin
No 3	Arlequin	No 13	Estrella
No 4	Valse Noble	No 14	Reconnaissance
No 5	Eusebius	No 15	Pantalon et Colombine
No 6	Florestan	No 16	Valse Allemand — Intermezzo — Paganini
No 7	Coquette	No 17	Aveu
No 8	Replique	No 18	Promenade
No 9	Papillons	No 19	Danse
No 10	Lettres dansantes	No 20	Marche des Davidsbuendler contre les Philistins

โรเบิร์ต ชูมานน์ คีตกวีและนักเปียโนชาวเยอรมันยุคโรแมนติก (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙) ผู้นี้ นอกจากจะแต่งเพลงสำหรับบรรเลงด้วยเปียโนแล้วยังแต่งเพลงขับร้องจากบทกวีนิพนธ์ภาษาเยอรมันที่จับอกจับใจไว้เป็นร้อย ๆ บทสืบเนื่องต่อจากชูเบิร์ตคีตกวีรุ่นพี่ (๑๗๙๗ - ๑๘๒๘) ซึ่งเป็นผู้นำในการแต่งบทเพลงให้เกิดความเคลิบเคลิ้มประทับใจผู้ฟังโดยสร้างภาพพจน์ขึ้นจากเสียงดนตรีได้ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่ายุคก่อน ๆ ความรู้สึกนึกคิดของนักแต่งเพลงในยุคโรแมนติกนี้จึงมักจะเปรียบเทียบได้กับจินตกวีทางอักษรศาสตร์ซึ่งใช้เสียงดนตรีแสดงความเพ้อฝันหรืออารมณ์พิศวาสาวออกมาเป็นบทเพลงและบทบรรเลง เพลงเปียโนของชูมานน์เป็นที่นิยมชมชอบกันแพร่หลายเพราะ Clara ภรรยาของชูมานน์ซึ่งเป็นนักเปียโนชั้นยอดเยี่ยมที่สุดผู้หนึ่งในสมัยนั้นนำออกบรรเลงเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันดีหลังจากชูมานน์ได้วายชนม์ไปแล้ว เพลงชุด “กานาวาล” นี้เป็นผลงานอันดับที่ ๙ ประพันธ์ขึ้นระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๔ และ ๑๘๓๕ ประกอบด้วยเพลงสั้น ๆ ๒๐ เพลงด้วยกันบรรยายขบวนแห่ในงาน “สงกรานต์” ของฝรั่ง เช่นพรรณมาถึงตัวจ้าวอด “ปีเอไรต์” “อาเลอแก็ง” และตัว “สงกรานต์” อื่น ๆ เช่น “บึงโตลิ่งและโคลีอมบีน” นักบัลเลต์ในยุคหลัง ๆ จึงนำเพลงชุดนี้ไปประกอบ “ท่ารำ” ขึ้นเป็นเรื่องราวโดยใช้ชื่อว่า “กานาวาล” ชูมานน์ยังสอดแทรกบุคลิกลักษณะของโซแปงและปากานีนซึ่งเป็นนักเปียโนและนักไวโอลินฝีมือเยี่ยมในยุคนั้นไว้ด้วย (อันดับที่ ๑๒ และ ๑๖) แต่ที่รู้จักกันแพร่หลายที่สุดในเพลงชุดนี้ก็คือ อันดับที่ ๙ “ปาปิญอง” (แปลว่าผีเสื้อ).

JOHANN SEBASTIAN BACH • 1685 — 1750

Concerto for Cembalo and Strings in F Minor, B.W.V. 1056

Allegro • Largo • Presto

ครึ่งหลังของการบรรเลงชิ้นนี้ เป็นลักษณะบทเพลงที่เรียกกันว่า “คอนแชร์โต้” โดยมีนักดนตรีฝีมือเอกบรรเลงเดี่ยวโดยไลดโสมพิศดารประชันกับวงดนตรี ซึ่งก็ตกว่านิยมแต่งกันตลอดมาจนทุกวันนี้บทบรรเลงลักษณะคอนแชร์โต้มีทั้ง ๓ ตอนหรือ ๓ ลีลา (movements) ด้วยกัน เริ่มต้นด้วยลีลาเร็วตามด้วยลีลาที่ ๒ ช้า และจบด้วยลีลาที่เร็วเร้ารวดเร็ว “เซมบาโลคอนแชร์โต้” ๒ บทนี้เป็นผลงานบทที่ ๑๐๕๖ และ ๑๐๕๗ ของท่านมหาคีตกวีชาวเยอรมัน โยฮาน เซบาสเตียน บาคซ์ ท่านผู้นี้เป็นปรมาจารย์ทางวิชาดนตรีที่ยังต้องศึกษากันเป็นแบบฉบับจนทุกวันนี้ ส่วนงานการประพันธ์ของบาคซ์หนักไปในศาสตร์ที่เรียกกันว่า contrapuntal style ก็คือ แต่งทำนองให้บรรเลง “รับ” และ “ไล่” กันเป็นทอด ๆ ซึ่งปรมาจารย์ทางฝ่ายดนตรีไทยของเราก็คิดใช้กันมาเช่นเดียวกันชั่วแต่ของฝรั่งเขาออกจะพิถีพิถันมากกว่าของเราเท่านั้น “เซมบาโล” หมายความว่า เปียโนโบราณซึ่งในสมัยของบาคซ์ในยุคนาโรว์ (๑๖๕๐-๑๗๕๐) นิยมใช้เปียโนโบราณต้นตระกูลเช่น clavichord และ harpsichord ซึ่งเสียงแผ่วเบาหนึ่งกว่าเปียโนที่ใช้บรรเลงในคืนนี้ ฉะนั้นวงออเคสตราที่ใช้บรรเลงประกอบจึงเป็นวงขนาดเล็กให้ได้ส่วนสมดุลกัน.

JOHANN SEBASTIAN BACH • 1685 — 1750

Concerto for Cembalo and Strings in D Minor, B.W.V. 1052

Allegro • Adagio • Allegro

“คอนแชร์โต้” บทนี้เป็นบทเพลงที่ยิ่งใหญ่เป็นที่รู้จักและนิยมฟังกันแพร่หลายบทหนึ่งของบาคซ์ ลีลาที่ ๑ อะเลโกร์ บรรเลงหนักแน่นรวดเร็ว ลีลาที่ ๒ อะดาโดโจ บรรเลงช้าโอดครวญคล้ายลักษณะการขับร้อง “แพชชั่น” บรรยายการสิ้นพระชนม์ชีพของพระเยซู ซึ่งบาคซ์ถนัดอย่างยิ่งอีก การบรรเลงเครื่องดนตรีแทนเสียงขับร้อง ให้ได้บรรยากาศในโบสถ์ทางคริสตศาสนา เช่นนี้ ยากลำบากมาก เพราะต้องประคองเสียงให้ต่อเนื่องอ่อนโยนไม่กร้าวราวโศกฮาย มิฉะนั้นจะไม่ตรงกับคามมุ่งหมายของท่านคีตกวี ลีลาที่ ๓ อะเลโกร์ เร็ว ส่งท้ายด้วยการบรรเลงไล่กันเป็นทอด ๆ (Contrapuntal Style) อีก แนวบรรเลงเริ่มบรรเลงแนวละที เหลื่อมกันเล็กน้อยไม่พร้อมกัน แต่ละแนวต้องบรรเลงให้เที่ยงตรงถูกต้องเป็นอิสระ พัลลวกันไปกับแนวอื่น จึงต้องระมัดระวังในการบรรเลงมาก เพราะถ้าแนวใดแนวหนึ่ง “เข้า” คิวเริ่มบรรเลงช้าไปกว่าที่กำหนดไว้เพียงแม้แต่ขณะจิตต์เดียว ก็อาจจะพลาดและพาให้แนวอื่นๆ พลอย “ลุ่ม” ไปด้วย.

บริการจากห้องสมุดดนตรีพระราชทาน หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Programme notes: Music Library, Chulalongkorn University